

Podvod, děs a nedůvěra: Příběh o tom, jak Ukrajina přišla o svůj jaderný arzenál

NI nationalinterest.org/feature/deceit-dread-and-disbelief-story-how-ukraine-lost-its-nuclear-arsenal-207076

27. října 2023

Sněmovna reprezentantů má po třech mučivých týdnech řečníka y zastupiteli Mike Johnsonovi (R-LA). Otázkou ale zůstává: dostane nyní Ukrajina dolary amerických daňových poplatníků za svůj boj proti Rusku? Tato otázka, která je hlavním přispěvatelem k sesazení bývalého mluvčího Kevina McCarthyho, zůstává jádrem úzkosti republikánů ve sněmovně a není v žádném případě vyřešena, ať už prezident Joe Biden říká cokoli .

Ale zatímco většina v oficiálním Washingtonu vytrubuje svou podporu Ukrajině, nikdy nezveřejněné archivní důkazy staré 30 let dokazují, že jejich předkové ve funkci mají podíl viny na současné krizi. Dokumenty přesvědčivě ukazují, jak dvě americké administrativy, vysoké vedení Pentagonu a NATO, všechny tlačily na Ukrajinu, aby se vzdala svého jediného odstrašujícího prostředku proti ruské agresi – jaderných zbraní – navzdory věrohodnému riziku ruské invaze.

S těmito informacemi, které vycházejí najevo, když sám Putin vyhrožuje rozmístěním jaderných zbraní na bitevním poli, jak ochotní mohou být ukrajinští skeptici ve sněmovně Republikánské strany naslouchat zahraničněpolitickému establishmentu požadujícímu více peněz a zbraní pro špatně definované cíle?

V roce 1994 američtí představitelé porazili nově nezávislé vůdce Ukrajiny, aby se vzdali jaderných zbraní, které zdělili po Sovětském svazu – zbraní, které mohly odvrátit budoucí agresi z Moskvy – výměnou za mlhavé „bezpečnostní záruky“, deklarované jako součást tzv. s názvem Budapešťské memorandum .

Tato ujištění se nakonec ukázala jako bezvýznamná, jak ukazuje současná situace Ukrajiny. Budapešťské memorandum však zůstává pro mnohé v zahraničněpolitickém establishmentu ustálenou historií: něčím, co se nemohlo vyvinout jiným způsobem.

Nové nikdy nezveřejněné důkazy, získané z archivů ve Spojených státech, Spojeném království, Německu a OSN, této myšlence jednoznačně odporují. Tyto dokumenty jsou souhrnem vyčerpávajících rešerší a dotazů do Národního bezpečnostního archivu, dvou prezidentských knihoven a Knihovny Kongresu.

Tyto záznamy ostře zasahují proti zdůvodnění této historické rezignace: že Ukrajina není schopna technických prostředků provozovat jaderné zbraně a že takové zbraně by pro její bezpečnost

příliš neudělaly, i kdyby mohly. Jejich obsah navíc podkopává obecné přesvědčení, že toto úsilí – i když nakonec omylem – bylo věnováno přinejmenším vznešenému cíli snížit celkové globální zásoby jaderných zbraní.

Naopak, důkazy odhalují budoucího ředitele CIA prezidenta Billa Clintona, který došel k závěru, že Ukrajina *měla* prostředky na provoz arzenálu. Objevené dokumenty ukazují, že poslední ministr zahraničí SSSR, Eduard Ševardnadze, potvrzuje, že „pouze jedna jaderná střela“ v ukrajinských rukou by stačila k ochraně jeho nezávislosti, pokud jde o ruské strategické plánování. Ukazují také nejvyšší americké představitele – z obou stran – rozčilující se nad agresivním, iredentistickým chováním Ruska během vyjednávání, včetně opakovaných obav z potenciální budoucí ruské invaze na Ukrajinu, i když v Kyjevě pokárali „fňukány“ za vyjádření stejných obav.

Stejný dav „usazené historie“ tvrdí , že Budapešťská dohoda – i když nakonec omylem – byla přinejmenším věnována vznešenému cíli snížit celkové globální zásoby jaderných zbraní. Nyní víme, že to nic takového nebylo.

Historické materiály také osvětlují, jak američtí představitelé zablokovali vážné pokusy Kyjeva vyměnit svůj zděděný arzenál za skutečné bezpečnostní záruky – a to dokonce tak daleko, že lobovali u Evropanů, aby udrželi Ukrajinu mimo bezpečnostní opatření mimo NATO. Možná to bylo proto, že, jak nyní záznam odhaluje, také zpětně nasměrovali do Moskvy respekt k „životně důležitým zájmům Ruska v jeho blízkém zahraničí“ a ochotu „pomoci různými způsoby“.

Mezi uvedenými způsoby? Americko-rusko-ukrajinská dohoda, která předcházela veřejným prohlášením na vysoké úrovni v Budapešťském memorandu.

Spíše než seriózní úsilí o globální kontrolu jaderných zbraní se zdá, že skutečným imperativem byla touha ze strany amerických představitelů přimět Rusko, aby se připojilo k západnímu demokratickému světu. Budapešťská dohoda se proto rovnala diplomatické ostřelovací hře – hře, kde byly zbraně převáděny ze slabšího státu do silnějšího s imperiálními nároky, především proto, aby uklidnila ruskou nejistotu ohledně dosažení „parity“ v jeho jaderných zásobách. Spojené státy.

To byl pochopitelný a dokonce chvályhodný cíl. Přesto to vyústilo v politiku odsouzenou k záhubě, která vyžadovala usmíření Ruska téměř za každou cenu, ignorování vlastních slov a činů Kremlu a nakonec ponechání Ukrajiny nebezpečnému osudu, který se dnes nese.

Koneckonců, jediný důvod, proč Ukrajina souhlasila s odevzdáním svých zbraní, je ten, že západní mocnosti spojily toto rozhodnutí s „bezpečnostními zárukami“, které se ukázaly jako prázdné. Podle Jurije Kostenka, bývalého hlavního vyslance Kyjeva pro odzbrojení, výsledek připravil jeho zemi o „nejmocnější metodu ochrany státu“. Na oplátku nedostalo nic – snad kromě naplnění svých nejhorších obav. Nyní, když na ukrajinská města prší propadlé ukrajinské rakety, nastal čas, aby se západní politici postavili minulosti – své minulosti – s vážností, kterou si zaslouží.

Spuštění střelby

Když se Sovětský svaz začal hroutit, administrativa George HW Bushe se snažila zachovat Smlouvu o omezení strategických zbraní (START), která slibovala snížení světových zásob strategických jaderných zbraní o 80 procent. Po téměř deseti letech vyjednávání byla v roce 1991 podepsána Spojenými státy a Sovětským svazem. Jak by ale tato dvoustranná dohoda obstála, když se SSSR rozbil na pět suverénních zemí?

Několik týdnů před formálním rozpuštěním unie se prezident Bush setkal s poradcem Michaila Gorbačova Alexandrem Jakovlevem a zeptal se na lichých 30 procent sovětského arzenálu, který brzy spadne mimo ruské území – v Kazachstánu, Bělorusku a především, Ukrajinu. "Jak vidíte, že to funguje[?]," zeptal se Bush. "Řízení? Ratifikace? Bezpečná demontáž[?]"

"Budou se dívat na Západ [pro směr]," řekl Jakovlev o brzy nezávislých republikách.

"Samozřejmě," dodal. "Nevzdáme se svých zbraní."

Byl to potupný začátek letitého tance mezi Spojenými státy, Ukrajinou a Ruskem – takového, v němž by se moskevští vůdci jen stěží ostýchali svých cílů. V tomto případě nařídili, že snížení se bude počítat tak, že se nejprve odeberou zbraně od brzy bývalých sovětských subjektů. V opačném případě by škrty, s nimiž START předpokládal, umístily vlastní ruský jaderný arzenál za arzenál Spojených států – což je pro Moskvu nereálné.

Tento přístup by také odstranil jedinou skutečnou páku odstrašení z nervózní a nově suverénní republiky řízené Kyjevem, státem, který byl již mnohokrát podroben svému údajně přátelskému sousedovi. Ministr zahraničí James Baker byl přítomen a rychle pochopil strategickou otázku, o kterou jde. Mohlo by to připravit cestu, zeptal se, pro budoucí válku s Ukrajinou?

Jakovlev se odvrátil, než bezstarostně odpověděl: "Jaká by to mohla být válka?"

"Normální válka," odpověděl Baker.

Během tohoto období Ukrajina spojila svůj postoj k jaderným zbraním se svými vyhlídkami na adekvátní konvenční armádu. V roce 1991 aspirovala na vydání tří procent HDP na nezávislou armádu o velikosti

450 000 mužů. Jak ubíhaly měsíce, vojenské ambice Ukrajiny se však dostaly mimo dosah. Země postrádala okamžitou ekonomickou kapacitu a dodavatelské řetězce, aby vybavila své síly. Vladimír Lukin, budoucí ruský velvyslanec ve Spojených státech, sdělil americkým představitelům, že kyjevské vedení „teď může vnímat, že budoucí postavení Ukrajiny jako velmoci může záviset na jaderných zbraních“.

Později téhož měsíce první americký velvyslanec v Ruské federaci Robert Strauss napsal do Washingtonu o hysterii způsobené zprávami o Jelcinovi, který uvažuje o jaderném útoku na Ukrajinu. Situaci „zhoršil“, napsal emisar, tím, že nový prezident „přiznal, že o této možnosti diskutoval s vojenskými experty“.

Brent Scowcroft ve svých pamětech a pozdějších rozhovorech poznamenal, že tehdejší ministr obrany Dick Cheney se důrazně postavil proti odstranění jaderných zbraní z nově nezávislých států na periferii Ruska. Ačkoli většina jejich osobních dokumentů na toto téma zůstává utajena, zpráva poradci pro národní bezpečnost z března 1992 ukázala, že tyto spory nezmizely. Pracovník Národní bezpečnostní rady David Gompert to nazval „Proč musíme být neústupní ohledně denuklearizace Ukrajiny“. Upozornil na tři hlavní protiargumenty:

Ukrajinské jaderné zbraně nebudou ohrožovat USA jako ruské jaderné zbraně, a to z prostého důvodu, že Ukrajina na rozdíl od Ruska není vážným potenciálním protivníkem. Mohlo by se nám dokonce ukázat jako výhodné vidět ruskou moc kontrolovat – a ruské jaderné zbraně odstrašovat – Ukrajinou s minimálním odstrašujícím účinkem. V každém případě jsme si s Ukrajinci ublížili tím, že trváme na tom, aby byli zbaveni jaderných zbraní, zatímco my legitimizujeme zbraně jejich mocného souseda.

Gompert tyto námitky odmítl a Bushova administrativa pokračovala ve své cestě. Dokument však svědčí o přetrvávající debatě, která se rozvinula v rámci administrativy.

Zatímco Ukrajina upřednostňovala vývoj vlastních konvenčních vojenských prostředků, aby Moskvu odradila, prostě jí k tomu chyběly zdroje. Jeho zděděné jaderné zbraně se staly kouskem k výměně za pevnou bezpečnostní záruku ze Západu – ideálně něco, co by odpovídalo deštníku NATO podle článku V.

Ale smyčkování, kurzíva marginálie na Gompertově poznámce zachytila slepou uličku. "Dilema, kterému čelíme," napsal Nicholas Burns, který byl tehdy zaměstnancem Národní bezpečnostní rady, "je to, že mnoho ukrajinských vůdců se obává hrozby z Ruska a budou hledat nějakou bezpečnostní záruku ze Západu." Dodal: "Nemůžeme jim dát to, co chtějí, ale existuje způsob, jak trochu zmírnit jejich obavy?"